

А П Ъ С Н Ы

Ареспубликатә хэынтқарратә усхэартә «Аъснымедиа»

2024 ш. октиабр 10 № 77-78 (21 584)

Рацхьатәи Аиааира

Гагра ахақәйттәра – 32 шықәса

■ 1992 шықәса октиабр 2 азы ақыртәуа агрессорцәа ирҕағыланы Ацсны жәлар Рҕынцтәылатә еибашьраҕы рацхьатәи аиааира ган – ахы иақәйттәын Гагра ақалақь.

Октиабр 6 азы ацсуа еибашьцәа кылсит Урыстәылатәи Афедерация ахәаахь. Ацсны зтәкыз амацәаз атыхәа пцәан.

«Афыртын» хәа ахьз чыда змаз Гагрәтәи ажәыларә иалагеит октиабр 1, асаат 14.30 азы. Уи напхгара артон афронт акомандақатәи инапындақәа назыгзоз Серге́и Дбари афронт ацшыхәра аиҕабы Мухамед Кьылбеи. Арҕарахьтәи аганахьала ижәылон Оҕар Хьециа, Цьемал Чирикбаиа, Зурик Хәартқиа, Цьонцыйк Тәанба рыруаа. Амәаду хадала ижәылон Гена Чанба напхгара зитоз Гагрәтәи абаталион.

Ажәыларә активла иалахәын Нхьцт-Кавказьнтәи хатәгәацхарала аибашьцәа ргәыцқәа. Урт ирылағыланы еибашьуан Бзыцтәи Мгәызырхәатәи агәыц (акомандир В.Еныкь). Октиабр 2, асаат 2 азы ижәылоз агәыцқәа иахьатәи КБРЦ ахыбракында инәзет. Абрака урти егырт агәыцқәеи рҕеицыршыит. Акомандақатәи ацсуа ури ахыбра ааигәара инрыжыит ага итархаразы иаҕахашаз агәыцқәа, егырт ага ишәталаны ион. Абрака реалыркаит аказакцәа ргәыц. Урт хәатханы иргаз ахыцсақьагала ахыбра акнытә ага дықәырцит.

Асаат 16 азы иахыкәшо амәала иаауаз Нхьцт-Кавказтәи агәыцқәа XVII апартия аизара ду ахьз зхыз асанаториахь икылсит. Ицыхааса иқәцан Қырттәыла ахәынцсовет амч хадақәа.

16.30 азы Гагра агәаны (асасаирта «Ацсны»), ашәунцқатәи аусқәа рықалақьтә Кәша ахыбра) ага иҕағыларә хәаеын. 17.30 азы иара убас асанаториа «Украина» ааигәара ага иҕағыларәгы атыхәа пцәан. Аха убри аамтәзы ақалақь иалахысуан ага иеибашьыгатә хирпланкәа, анхарта өнкәа ацхаста ду рыртеит.

Аамтәказы ага ицхьацара аанкыларә, хаибашьцәа цсеитакрак рыцара анырызба, ага ихы инапәҕы иааигейт, иеышьяқәиргәҕейт зыргыларә иаҕы ацха ааигәара. Ага ихаирпланкәа ақалақь ишалахысыц иалахысуан.

Октиабр 4 азы Ақәа иказ амитинг аҕны Едуард Шевардназе иҕеит: «Гагра ықан, иаҕаанхоит Қырттәыла мратәшәаратәи агәашәқәа ракәны, харгы уи хархынхәыроуп».

Октиабр 6 аены, ашьжымтан Қацшь иҕәыц Хашцсы азиас ашка албаара иалагеит Цандрыцшьтәи ацхәхь икылсырц азы. Ашьжы асаат 5 рзы Шамил Басиев иҕәыц «Холоднаиа речкахь» икылсит. Ага ишьямхы иҕеиргон атанкқәа, абцьар, ацьяақханы кажьны Гьечрыцшь аганахь. Урт рыхәтәк абна реартейт, егырт иаанхаз Цсоу азиас ала Урыстәылака ишәт. 1992 шықәса октиабр 6, асаат 6.40 азы Ацсни Урыстәылеи рхәаа иахәшәыршәырит Ацсны Ахәынцқарра абирақ.

Ақыртцәа рганахьала абцьар иацәылан цшынызықьык инареиханы. Урт ирыцхрауан 40 цыра

инареиханы акәалзтехника, жәабала абзарбзанқәа, аминаршәгақәа, авиация.

Гагреи уи акәша-мыкәшеи рхы рақәйттәразы ажәыларәкәа раан ацсуа иргеит 35 цыра аибашьыгатә техника, жәабала абзарбзанқәа, аминаршәгақәа, хыцхьазара рацәала ацьяақханы.

Ацсны аганахьала Гагрәтәи ажәыларә иалахәын бцьарла еибьтаз 570-шык, егырт ашәарыцага шәақьқәа ракәын иркыз. Аибашьыгатә техника иацданакуа атәк акәзар, ацсуа еибашьцәа ирыман атанкқәа аҕа, иара убас аполктә минаршәгақәа аҕа.

Гагрәтәи ажәыларә иалахәын аршьякауаа реибашьыгатә машьынақәа хцә: «06» – акомандир Шамил Азынба, «07» – акомандир Рафаель Амҕар, «08» – акомандир Витали Еныкь. БМП авзвод деиҕабын Лиониа Аәзба.

Чыдала иеаликааит БМП-07 ахысмы Роберт Кәарциа, уи аибашьыгатә техника, аршьякауаа зықәтәаз автобус теирхеит. Дтәхейт Гагрәтәи амилиция ахыбра ааигәара, данҕаха ашәтахь ианашьан Ацсны Афырхатцә хәа ахьз.

Гагрәтәи ажәыларә иабзоураны Ацсны ақыртцәа рблокада иҕыцдит, Урыстәылатәи Афедерация ахәаахь икылсит. Зхыцхьазара мачу ацсуа жәлар хыцхьазарала акырза иреиҕау Қырттәыла иаҕағыланы икарцо ақәпара лтшәа аиуам хәа адунеи ауаажәлар ирымәз агәаанагарагы атыхәа пцәан. Ацсны ажәлари анапхгареи цыхәаццала ага ишииаауазы ирымәз агәрагара иаҕагы аеаргәҕейт.

Акыцхь иазирхеит Б.Қаңыа

Владимир Путин Имшира

Адныхәалара

■ Ацсны Ахада Аслан Бжъания Урыстәылатәи Афедерация Апрезидент Владимир Путин Имшира идиныхәалейт. Адныхәалараҕы, ахәтакахьала, иазгәадоуп:

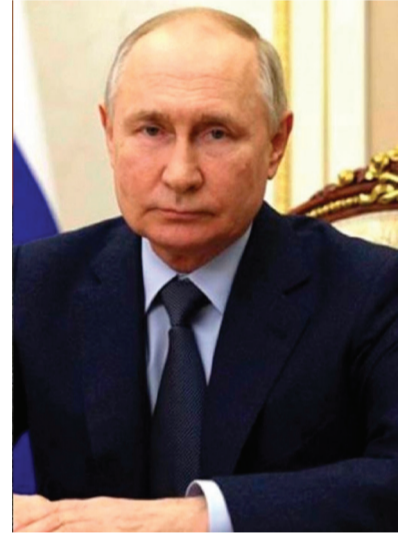
«Хәтыр ду зкәу Владимир Владимир-ипа!»

Ацсны жәлар рыхьзала, хәтала сара сыхьзала ишәыдысныхәалейт Шәирамш! Шәара аҕоурых хамтәзтәи аетап азы иналукаазаша, адунеи хәтыр зкәу аҕыза шәакәны шәыкоуп.

Шәара шәнапхгарала Урыстәылатәи Афедерацияҕы имәапысхьейт итабыргыцәкьаны атәылауаа рхәҕцшрей рыцстазаарей еицәкыз аитакра дукәа. Атәыла аҕаракыра дукәа ркныза инәзет, жәларбжъараҕы атыц чыда ааннакылейт.

Ахәынцқаррей аиҕабырей рхәда итыц аҕны шәусура – ари ахақәйтрей аиашарей уасхырс изцагылоу Урыстәыла арҕәҕара аҕоурых ауп.

Ацсуа жәлар шәашья амамкәа табул хәа шәархәоит Ацсны ахыцшырма азхәтарей, атынчра адгыларей, хреспублика ашәартәда

ра алыршарей ркны хәтала шәлагаламтәзы, Ацсны Ахәынцқарра асоциал-экономикатә рҕеяра аганахьала хьызмазам ацхыраара ахыкәшәцәуазы. Хтәылақәа реизыкәзаашьяқәа аишәызара гәҕеи наҕ-ааҕ ахәтырейкәтарей ирҕеирцштәуп.

Хәтыр зкәу Владимир Владимир-ипа, ишәзеиҕьасшьоит агәабзиара гәҕәа, анасыц, Ацынцтәыла амацзураҕы хәцхьакаҕы ақәҕеарақәа, Урыстәыла Дузза ажәлар ракәзар – атынчра, ашәтыкакачра».

Арцәоы Имш

Азанааттә ныхәа

■ Ацсны Ахада Аслан Бжъания арцәоцәа рзанааттә ныхәа рыдиныхәалейт.

Ари аныхәа хтәыла цхьакәтәи аҕеицш хәаакызтәуа, акырза тцәзкуа шәнапында ду хәтыр ақәцара ауп.

Арцәоы – адунеи аҕы зегь рааста хәтыр зкәырцәуа, зыхә харакны иршьяуа азанаатқәа ируакуп. Арцәоы – ари ишыхьычу аҕыц агәынкыларәҕы, абаахәтарәкәа реиҕахараҕы ирыцхрауа, ацстазаараҕы амәа рзызыцшауа иоуп. Шәара шәычхәрей шәхамейгарей ирыбзоураны абицара ҕа дара рбаахәтарәкәеи ацстазаараҕы реизхарақәеи рганахьала амәақәтарә ду роуейт. Гәык-цсык ала табул хәа шәасхәоит имариам шәҕьабаазы. Шәзанаат азиашарей ахыцқәа рахь иаашәырцшуа абзибарей инартәуланы хәтыр рықәцара иацсоуп. Ахәынцқарра атцара асистема аиҕтәра, арцәоцәа зегь рыла рыдгыларә, рыцхраара иацнацтоит, арцәоы ицьябаа азхәтарц, ишақәнаго ала хәтыр ақәцхарц азы», – иарбоуп адныхәалараҕы.

Ахада арцәоцәа ирзеиҕаишьейт агәабзиара гәҕәа, анасыц, аманшәалара.

«Иарбанзаалак шәымш тәызайт гәыргәрыла, гәаццыхәарыла, аиҕхьара ҕыцқәа рыла. Ицәбул шәҕьабаазы, шәычхаразы, шәхамейгарезы!» – иазгәадоуп адныхәалараҕы.

Арцәоратә усуреи, еицәгыло абицара ҕа атцара дыртарей, раазарей ркны рылшамтәкәа рзы Ахада ицдала «Ацсны Ахәынцқарраҕы зәапсазтәы арцәоы» хәа ахәтыртә хьзы рыхтдоуп:

Агрба Ира Иван-ипҕа – Ақәа ақ, ацхыраагзатә школ арцәоы-алогопед

Арзынба Манана Владимир-ипҕа – О.Ч.Гәзааа ихьз зху Гәдоуцатәи абжьаратә школ №4 ацсуа бызшәа арцәоы

Бени Руслан Иасон-ипҕа – Дәрпыцшьтәи абжьаратә школ аматематика арцәоы

Кәасиа Хатуна Лев-ипҕа – Гәылырцшь араион атцара ақәша амедодист

Кесиан Шамирам Сандрик-ипҕа – Амжьықәхәтәи абжьаратә школ аерман бызшәеи алитературей рырцәоы, аметодист

Логуа Саида Серге-ипҕа – Цлоутәи абжьаратә школ атцара ақәша аадиректор ихәтыпуау

Парсалиди Алла Георги-ипҕа – Бзыцтәи абжьаратә школ №2 аурыс бызшәеи алитературей рырцәоы

Рабаиа Нонна Дмитри-ипҕа – Д.К.Кобахиа ихьз зху Гәдоуцатәи абжьаратә школ №5 аҕоурых арцәоы

Сеферян Алик Хачик-ипҕа – Приморсктәи абжьаратә школ №2 адиректор

Хәҕба Белла Назим-ипҕа – Н.А. Лакоба ихьз зху Ашхьарыуатәи абжьаратә школ №10 алагамтәтә класкәа рырцәоы

Чытанаа Алла Виктор-ипҕа – В.В.Попков ихьз зху Гагрәтәи абжьаратә школ №2 анҕлыз бызшәа арцәоы.

Аиқызара хәаа амазам

Х жәларбжаратәи ашәахәащәа рфестиваль

Наира Сабекиа

■ **Ақазара адунеиәфеи ажәларқәа еидызыкыло ахтәи цха иаызыоуп. Абар жәашықәса тәуеит Апсны имәапысуеиҗьтәи жәларбжаратәи ашәахәащәа рфестиваль. Уи еиҗәаууп Иван Кортуа ихьз зху Арҗиаратәи центр абзоура-ла. Анапхгафәи Апсны зәаҗсазтәи ашәахәащәа аусзуафәи, «Ахьз-Апша» аорден аәбатәи ашәахәащәа занашьоу Нури Ермеи-ипа Кәарчиа.**

Ааигәа Р.Гәымба ихьз зху Апс-нитәи ахәынқарратәи филармо-ниәфеи имәапысит X жәларбжаратәи ашәахәащәа рфестиваль.

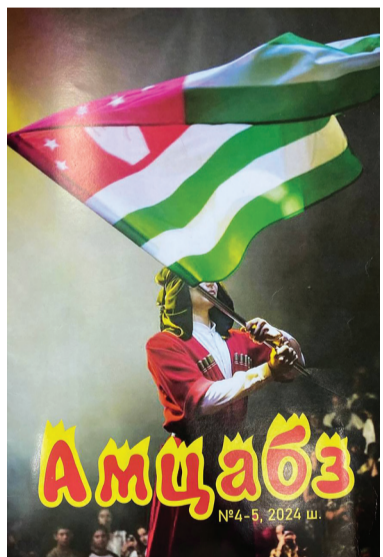
Изаамтаньтәу атыжьымтә

«Амцабз» № 4-5

Стелла Сақания

■ **Ааигәа итыҗит изаамтану ахәыҗтәи ажунал «Амцабз» №4-5. Уи раңхьатәи адакьафәи иануп Лиолиа Тәанҗа ап-садгьыл иазку лажәеинраала «Уара дуцуп Анцәа». Анашәтәи адакьафәи икыпхьуп Д. Гәлиа раңхьаза ахәыҗтәи журнал «Амцабз» антыҗыз 1957 шыкәса-зы ахәыҗкәа ишрыдигалоз, на-сгыи уи иажәеинраала «Сабдуи аапынрей».**

Иазгәатәтәу аномер афәи икыпхьу ажунал «Амцабз» ар-дактор хадас иказ Инна Ахаш-ба лгәалашәара лаша иазкны лажәеинраалакәа: «Алакә җыҗа», «Амрей амзеи», «Уатәтәи хҗеи-рахь». Иара убас ажунал ианы-леит апоетесса Заира Тхәитцкы лажәеинраалакәа: «Шьыц...», «Ахьаҗарч», «Сеилахан...», «Абз», «Сан ихәлхәон...». Атыжьымтәфәи ицәыргоуп Гәадатәи абжаратәи школ 10-тәи акласс аҗафәи Леуан

Агәхаа апластилин иалхны ика-итцаз инапкымтәкәа.

Апоетесса Нели Тарҗа ди-иҗтәи 90 шыкәса аҗра ахәтыр азы икыпхьуп лпоема «Тәтраш-Гьаргьалашь» ахәтә. Иара убас ари аномер ианылеит Елена Малиа лстатиа «Ажәытә аҗсуаа рхәыҗкәа шеилархәоз». Идыру усуп жәытә-натә аахыс аҗсуаа дара рмилаҗтә маҗәа шныкәыргоз. Уи амаҗәа

амузики ажәақәеи дравторуп Но-дар Кәарчиа.

Афестиваль иалахәыз зегьы инарыҗон аба-аба ашәа. Апро-грамма убасеиҗш ишыкәыргьлан, асасцәа-ашәахәащәа рыкәгыла-ра ашьтахь, хара ххәыҗтәи кол-лективкәа дара рмилаҗтә кәашара хамҗатцас ирзынарыҗон.

Апсны жәлар рартист Лиудми-ла Гәымба иналыҗтеит ашәақәа «Ауаши адгьыли», «Ахьызкәеи».

Аахыҗ-Уаҗстәыла зәаҗсазтәи артист Нодар Гуцаев иналыҗтеит иаҗцамтәкәа «Хулиган», «Дуду Чызг». Иара иахәтыраз ахорео-графитә ансамбль «Абаза» ина-рыҗтеит «Ауаҗсаа рыкәашара».

Кабарда ақалакь Нальчик ахәы-нтқарратә театр асолистка Инна Керефова ирзыналыҗтеит ашәақәа аба лхатәи бызшәала «Красивые глаза», «Девушки».

Гәахәала иазызырҗит хәшәа-хәаф Гьаргь Кәакәаскьыр иналыҗтеит ашәақәа: «Вставайте, вставайте, Кавказа сыны!» «Мамзышыха».

Гурам Шереметови (Карачы-Черкестәыла), Таиса Парсановаи (Аахыҗ Уаҗстәыла) инарыҗтеит аба-аба ашәа. Иара убас хәстра-датә шәахәащәа Ильда Қычбери-еи Хыбыла Мыкәбеи аҗсуа шәақәа нарыҗтеит.

Хәсасцәа Алаудин Есмурзиеви, Едуард Даурови, Ольга Сакуровеи азгьы иҗахомызт. Уимоу рхатәи ашәақәа инарчыдангьы, Ольга Са-курова иналыҗтеит Казарыла, Баи-ка Цьопуа иаҗцамтә «Аҗсуа ашәа».

Х афестиваль хыркәшо Арҗиаратәи центр аиҗабы Нури Кәар-чиа хәсасцәа: Едуард Даурови (Уаҗстәыла), Ольга Сокуровеи (Кабарда-Балкариа) Апсны зәаҗ-сазтәи артист хәа ахьз шрыҗоу ала аршахәтәкәа ранаишьеит. Х Жәларбжаратәи афестиваль акон-церт иабзоураны инаҗан аеа мис-сия бизиакгыт.

Аконцерт аҗны еизнагаз 100 нызкь маат аҗара асахьақәа рга-лереи аиҗашьақәыргьларә иахы-рыпхьазалейт.

аамҗала, хымҗада, аеаҗсахуан. Адуцәа реиҗш, аҗсуа хәыҗкәагыи изахны иршәыртцоз амаҗәа, иама-н иара ахәтә чыдарақәа. Абарт зегь ртәи аҗоурых иазаатгылоуп.

Акыпхь збаз иреиуоуп иара убас апоетесса Гәымба Кәытцниа «Амшынхәақәа» захьзу лажәабж, апоет Геннади Аламиа 75 шыкә-са ихьҗра инамаданы ианылеит иажәеинраалакәа «Абжанышара», «Аеиҗакра», Владимир Басариа иажәабж «Асы иарлашоз аҗх», Лиолиа Тәанҗа лажәеинраалакәа «Апсны», «Цыит атәылахь». Валери Гамгиа диҗтәи 80 шыкәса аҗра инадхәаланы Виссарион Цыиҗ-ба иҗәалашәара. Фазиль Искандер иажәабж «Аҗстәкәа ақалакь афәи» аҗкытә «Чик афәи дақәтәеит» (аиҗа-гәо Шамиль Ақәысба), В. Кәарчиа иматериалкәа ркынтә «Ақәа – Дио-скуриада» (Диоскуриа). Апоет Цьо-та Тапаҗәуа диҗтәи 100 шыкә-са аҗра иазкны акыпхь абеит иажәабж «Ус иахәтан». Атыжьымтә фыҗоуп атыхәтәнтәи аҗәәаб-жы адыррақәа рымши ирызку афототыхымтәкәа рыла.

Ажунал «Амцабз» №4-5 аеа ианыпшуйт Апсны ахақәиттәра Амш. Иара убас ашьтәхьтәи аеафәи иануп аҗсуаа рынхашьа-рындышья, ажәаҗкәа ухәа ры-ла ишыкәгылоу ажәеиҗа.

Атлетика лас азы

Агәалашәара ахьзала

■ **Пицунда имәапысит аолимпи-атә хәмаррақәа ркны аразнытә аҗхьахә иаҗсахахьаз Саида Гәым-ба лгәалашәара ахьзала, атле-тика лас азы иаарту ареспубли-катә турнир. Уи рхы аладырхәит ақалакькәа Ақәа, Гагра, Пицунда, Гал, Гәдоуҗа ркнытә 2007 ш. рзы ииз, иреиҗабацаами, 2008-2009 шыкәсқәа рзы ииз иреиҗабацаами 70-ык ркынза аспортсментцәа.**

100 метрак абжъазарақны аиҗхнышларәфәи аҗхьахәтә тыҗкәа ааныркылейт: Никита Головиатен-ко (12,76 с.; Ақәа), Михаил Аветиан-ко (12,02 с.; Гагра), Марианна Миноси-

ан (14,09 с.; Ақәа) Ангелина Рушьа-к (13,85 с.; Ақәа).

400 метра ркны – Ованес Кеи-ан (1,22,21 с.; Ақәа) Тимур Габуниа (58,09 с.; Ақәа), Марианна Мино-сиан 1.11.4., Ақәа), Даниел Туркия (1.13.13 с.; Ақәа).

3000 метра ахьыбжьоу аиҗхнышларәфәи иалкаахаз ире-иуоуп: Денис Полиаков (10.15.5 с.; Ақәа), Дамир Хмаил (11.20.7 с.; Ақәа), Евелина Шипилкина (1.47.0 с.; Гал), Саламеиә Хәрази (13.28, 0 с.; Ақәа).

Абҗы аршәрафәи реалыркааит – Владимир Габуниа (37 м. 15 см., Ақәа), Дамир Хмаил (24 м. 39 см., Ақәа), Шьаризан Шьакаи (26 м. 62 см., Ақәа), Лалита Хмаил (16 м. 83 см., Ақәа).

А.Бзыҗба

Аспорт азкәа изкны

Аиубилейтә турнир

■ **СССР аспорт азкәа, Леон иорден занашьоу Георги Блаб иҗәалашәара иазку абокс азы аажәиҗабатәи Жәларб-жаратәи аиубилейтә турнир мәапысуеит Пицунда ақалакь афәи.**

Георги Блаб дҗахейт 1992 шыкә-са жьҗаарамзазы Гагра ақалакь

ахақәиттәраан.

Аиҗлабрақәа мәапысуан 2006-2007, 2008-2009, 2010-2011, 2012-2013, 2014-2015 шыкәсқәа рзы ииз аспортсментцәа рыбжъара.

Уи рхы аладырхәит Белорусиа, Донецкәи Жәлар Рреспублика, Уз-бекистан, Кабарда-Балкариа, Сан-кт-Петербург, Алтаитәи атәылафәцә иара убас аобласткәа Челиабинск, Воронеж, Курск, Орлов, Липецк, Саратов, Ростов, Самара, Москва, Псков, Тамбов ркнытә 400-ык инарынапшүа аспортсментцәа.

Апсны иаҗауейт

■ **Жьҗаарамза 16-17 рзы В.Тхә-саев ихьз зху Нхыҗ-Уаҗстәи-латәи ахәынқарратә академи-атә театр Апсны иаҗауейт.**

С.Чанба ихьз зху Аҗсуа хәы-нтқарратә драматә театр асценафәи ахәаҗшәа идырбахоит Уилям

Шекспир испектакль «Аҗ Лир» (арежиссиор Гиви Валиев) иа-ра убас Етель Воинич лырҗиамтә «Овод» (арежиссиор Ельдар Тра-мов) рыла икәыргылоу аспект-таклькәа.

Ақәгыларакәа алаҗоит асаат 19:00 рзы.

Ари аусмәаҗгәтә еиҗәаууп Апс-ны Ахәынқарра Акультура Амини-стрра ацхьраарала.

АПСНЫМЕДИА

Ареспубликатә хәынқарратә усхәарҗа «Апснымедиа»

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

аҗел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
аҗызтәыҗ: Апсны, Ақәа ақ, Ажәанба имәа, 9

Аредактор хәда
Ахра АНҚӘАБ

Агазет адцала ифым астатиа ахә аредакция иазшәазом. Агазет ахә–20 маат.